

MANGER KIRKE.

RAPPORT ETTER BEFARING 06.03.14.

På bakgrunn av bekymringsmeldinger fra Radøy Kirkelige Fellesråd har Akasia v/Karsten Hjertholm utarbeidet tilstandsrapport (11.02.14) i forbindelse med stabiliteten i Manger kirke.

Gamle3Hus as var på grunnlag av denne rapporten bedt om å komme på befaring for å gjennomgå muligheter for evt. videre vurderinger av situasjonen og tiltak for utbedring/sikring.

Det bes også om en kortfattet rapport med anbefaling/plan til hvordan dette evt. bør håndteres videre.

Tilstede på befaringen var:

Audun Sylta (Kirkeverge)

J. William Kay (Organist)

Tore Rikstad (Manger Kommune)

Roger Knutsen (Laff & Bygg/Gamle3Hus)

Karsten Hjertholm (Akasia)

Befaringen startet med en generell gjennomgang av problematikken. De siste målinger og observasjoner gjort i forbindelse med tilstandsrapporten utarbeidet av Akasia, ble også drøftet.

På bakgrunn av denne samt tidligere rapporter og dokumentasjon i saken er det grunn til å anse at problemene med bevegelser og eventuell underdimensjonert statikk er godt nok belyst. Det kommer klart frem fra målinger av skjevhet i 2006/2014 at det er bekymringsverdige vertikal-avvik som overstiger 220mm mellom gulvnivå og raft. Rapporter og iaktakelser på befaring viser også at gavelvegger sannsynligvis har utilstrekkelig diagonalavstiving, og at langvegger med søylerekker mellom disse er i bevegelse i samme retning.

*Bildet viser gavel-
vegg mot sør-øst.*

*Begge gavel-
vegger har
flater med store
åpninger som
gjør at resterende
veggskiver må
etablere
diagonalavstiving*

Ifølge måleresultater de siste år er det grunn til å anta at bevegelsene tiltar i hastighet. Fra 2006 til 2014 er det registrert forandringer på ca.30mm. I en høyreist konstruksjon som denne, og med økende vekt-belastninger i bevegelsesretningen så vil laster overføres til andre deler av bygningen enn opprinnelig tiltenkt. Dette fører til at tyngdepunktet i bygningen flyttes og vertikale laster som skulle vært likt fordelt på hver langside, nå i økende grad virker i horisontal og diagonal retning.

Bildet viser hjørne mot sør.

Her sees tydelig åpninger mellom lafteplanken som indikerer bevegelsesretning. Stolper er også godt synlig ute av vertikal posisjon.

I tillegg skal bygningen tåle evt. ytterligere setninger, vindbelastning og eventuelt ekstremvær. Dette betyr at sikkerhetsmargin for hva bygningen bør forventes å tåle av belastninger allerede er overskredet.

Det anbefales derfor at tiltak igangsettes for å stoppe utviklingen.

Ulike løsninger for avstivende tiltak på gavelvegger og langvegger ble drøftet og muligheter for gjennomføring og tilkomst sjekket.

Det finnes flere gjennomførbare varianter av slike sikringstiltak som i større og mindre grad er effektive og antikvarisk korrekt. Likevel bør det settes av tilstrekkelig tid til å gjøre de nødvendige vurderinger og undersøkelser for å avgjøre hvilke tiltak som kan ansees som riktige. Disse bør så beskrives, kostnads-vurderes og begrunnes i forhold til antikvariske hensyn.

Det bør også gjøres grundigere undersøkelser for å avdekke bakenforliggende opprinnelig årsak og evt. følgeskader m/tidligere tiltak for å stoppe prosessen.

Erfaringsmessig har det vist seg at dokumentasjon av årsak og konsekvenser av denne må komme før tiltak. Det vil være den viktigste suksessfaktoren i ethvert sikringsprosjekt. I dette tilfellet mener vi at denne årsaken ikke er godt nok avdekket.

Dette arbeidet bør derfor få en kostnadsramme med mulighet til å fullføres som et separat forprosjekt der alle forhold dokumenteres.

På grunnlag av bygningens kulturminneverdi, bruksområde og plassering i forhold til fremherskende vindretninger foreslås derfor igangsetting av forprosjekt som tar sikte på å gi et tilstrekkelig beslutnings-grunnlag for byggherre, antikvariske myndigheter og evt. tilskudds-ytere, både i forhold til estimerte kostnader, årsak, tiltak og evt. antikvariske problemstillinger.

Forprosjekt innhold:

- Undersøkelser for å dokumentere bakenforliggende årsak.
- Samling av relevant bakgrunns-info som er nødvendig for å stilling til rapportens innhold og anbefalte tiltak.
- Belyse/dokumentere de aktuelle problemstillingene som bør gjøres noe med.
- Lage en arbeidsplan med konkrete forslag til tiltak, arbeidsbeskrivelser og nødvendig tegningsmateriell.
- Belyse evt. antikvariske problemstillinger og begrunne tiltak i forhold til dette.
- Nødvendige forundersøkelser m/evt. demontering for innsyn til skjulte konstruksjonsdetaljer. For eksempel å åpne konstruksjonen mellom overgang horisontal himling/stolpe i yttervegg.
- Nødvendig demontering i områder hvor evt. strekk og trykk-stag/sikring må festes slik at arbeidsbeskrivelser/tegningsmateriell kan utarbeides.
- Estimering av kostnader for gjennomføring av foreslåtte tiltak.

Forprosjektet bør kunne gjennomføres innenfor en kostnadsramme på inntil kr.100000,-

Bergen 11.03.14.

Roger Knutsen.